

stowa

WET MILIEUBEHEER EN RIOOLWATERZUIVERINGS- INRICHTINGEN (RWZI'S)

RAPPORT

2006
WO1

WET MILIEUBEHEER EN RWZI'S;
IMPLICATIES VAN NIEUWE MILIEUWETGEVING

RAPPORT

2006
WO1

COLOFON

UITGAVE STOWA, Utrecht, april 2006

AUTEUR ing. J.J.M. Baltussen (BACO-adviesburo)

BEGELEIDINGSCOMMISSIE

ing. C.D. Bennis (Provincie Noord-Brabant)

J.W. de Jong (Wetterskip Fryslân)

mr. A.J. Michaël (Unie van Waterschappen)

ing. J.A. Nieuwlands (Waterschap Zeeuwse Eilanden)

ir. C.P. Petri (Waterschap Rijn en IJssel)

ir. G. Stobbelaar (Infomil)

ir. C.A. Uijterlinde (STOWA)

ing. W.G. Wiessner (Waterschap Brabantse Delta)

FOTO Luchtfoto van de in aanbouw zijnde rwzi Dordrecht, ingeklemd tussen Gevudo, DRSH en Dupont.
Foto is eigendom van Waterschap Hollandse Delta

DRUK Kruyt Grafisch Advies Bureau

STOWA rapportnummer 2006-W01

SAMENVATTING

Sinds augustus 2005 loopt het STOWA-project: Wet milieubeheer (Wm) en rioolwaterzuiveringsinrichtingen (rwzi's). Doel van het project is om processen rondom Wm-vergunningen te stroomlijnen en het bewerkstelligen van betere Wm-vergunningen voor zowel het bevoegd gezag als waterschappen.

Met dit document wordt beoogd om de waterschappen over de tussentijdse resultaten van het STOWA-project 'Wm en rwzi's' in te lichten. Het rapport verschaft inzicht in de aard en omvang van afvalstoffen die verwerkt worden op rwzi's alsmede problemen die waterschappen ervaren met Wm-vergunningen.

In het kader van het project is een enquête uitgevoerd bij de waterschappen. Met deze enquête worden onder andere ervaringen geïnventariseerd met het aanvragen, het beheer en de handhaving van Wm-vergunningen. Ook is er kwalitatieve en kwantitatieve informatie ingewonnen over 'afvalstoffen van buiten de inrichting' die per as op rwzi's worden aangevoerd en verwerkt. Nagenoeg alle Nederlandse rwzi's zijn verwerkt in de enquête, die 361 rwzi's en twee slibverwerkingsinrichtingen (svi's) omvat.

Voorts is nagegaan welk mogelijk effect nieuwe Nederlandse en Europese wetgeving heeft op Wm-vergunningen voor rwzi's. Rwzi's, die afval verwerken, zullen moeten voldoen aan de Europese GPBV-richtlijn (richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging oftewel de IPPC-richtlijn) als zij meer dan 50 ton per dag verwerken. Afhankelijk van de interpretatie van het begrip 'afvalwater' in de GPBV-richtlijn, zullen meer of minder rwzi's onderworpen worden aan deze richtlijn.

Het Inter Provinciaal Overleg (IPO) is reeds bezig om, onder andere voor GPBV-inrichtingen, kaderstellende documenten op te stellen die het vergunningsproces vergaand uniformeren. De overige rwzi's zullen mogelijk moeten voldoen aan de Algemene Regels van een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). In dat geval vervalt de vergunningplicht. Het besluit daartoe zal in het najaar van 2006 door het ministerie van VROM worden genomen.

VERWERKING VAN AFVALSTOFFEN

De enquête heeft informatie opgeleverd over afvalstoffen die per as worden aangevoerd en verwerkt worden op rwzi's. Er zijn vier afvalsoorten onderscheiden, te weten:

1. huishoudelijk of soortgelijk afvalwater (190.000 ton/j);
2. nat dan wel ontwaterd zuiveringsslib (2.560.000 ton/j), dat wordt aangevoerd op rwzi's die voorzien zijn van een centrale slibverwerking;
3. vloeibaar bedrijfsafval (200.000 ton/j);
4. baggerspecie (36.000 ton/j).

Afgezet tegen de hoeveelheden stedelijk afvalwater die op rwzi's worden gezuiverd gaat het om relatief kleine hoeveelheden. Zuiveringsslib vormt verreweg het grootste aandeel van de aangevoerde afvalstoffen. Van het geproduceerde zuiveringsslib wordt ca 20% per as aangevoerd en ontwaterd (verwerkt) op rwzi's waar een centrale ontwatering is gevestigd. De rest wordt ontwaterd op de rwzi's waar het wordt gevormd.

Wanneer de rwzi's ingedeeld worden in groepen, waar de verwerking van afval al dan niet is geregeld in de Wm-vergunning, dan ontstaat het volgende beeld:

- 201 rwzi's hebben een Wm-vergunning waarin de verwerking van afval niet voorkomt;
- 119 rwzi's hebben een Wm-vergunning waarin de verwerking van afval expliciet geregeld is;
- voor 43 rwzi's is de verwerking van afval niet expliciet geregeld in de Wm-vergunning. Deze rwzi's verwerken relatief kleine hoeveelheden afval. Het gaat daarbij om ruim 27.000 ton/j afval, onder te verdelen in 7.000 ton vloeibaar bedrijfsafval, 19.000 ton huishoudelijk afvalwater en 2.000 ton zuiveringsslib. Gemiddeld gaat het om ca 630 ton afval per jaar per rwzi.

De motieven voor het verwerken van vloeibaar bedrijfsafval op rwzi's komen voort uit de zorgplicht en service-verlening naar bedrijven. Slechts in een paar gevallen wordt vloeibaar bedrijfsafval verwerkt om installaties op een rwzi (bijvoorbeeld co-vergisting) beter te benutten. Overigens zijn er geen rwzi's die gevaarlijk afval verwerken.

INDELING VAN RWZI'S OP BASIS VAN HET INRICHTINGEN- EN VERGUNNINGENBESLUIT MILIEUBEHEER (IVB-M)

Op basis van de grootte, soort activiteit en af/aanwezigheid van oppervlaktebeluchters kunnen rwzi's verdeeld worden in categorieën genoemd in bijlage 1 van het IVB-M. Op elke categorie is andere regelgeving van toepassing. 291 Rwzi's behoren tot de 'lichtste' categorie 27.1. De rest, 72 rwzi's, behoort tot categorie 28.4 (afvalverwerkers) en/of categorie 27.3.

53 Rwzi's vallen onder het regiem van categorie 28.4. Van de zeven rwzi's die baggerspecie verwerken, worden vijf ingedeeld bij categorie 28.4. Rwzi's kunnen, door de aard van activiteiten, tot meerdere categorieën behoren. Een nadere uitleg over de wet- en regelgeving is opgenomen de bijlage 3.

ERVARINGEN VAN WATERSCHAPPEN MET HET BEVOEGD GEZAG

Waterschappen ervaren regelmatig problemen met Wm-vergunningen. De meeste problemen betreffen de verschillende wijzen waarop het bevoegd gezag met Wm-vergunningen omgaat, zowel voor wat betreft aanvraag als handhaving. De provincies worden over het algemeen als deskundig beoordeeld en vragen om veel (gedetailleerde) informatie. Gemeentes komen wat minder formeel over. Over het algemeen ervaren waterschappen dat vergunningverlening en handhaving strenger worden.

BEHEER VAN WM-VERGUNNINGEN

Bij de waterschappen is het beheer van de Wm-vergunning niet altijd even goed geregeld. Vaak zijn er meerdere afdelingen mee gemoeid, bijvoorbeeld 'zuiveringsbeheer' en 'nieuwbouw'. Deze hebben soms verschillende belangen. 'Zuiveringsbeheer' is gebaat met een kwalitatieve goede vergunning waar in de praktijk goed mee te werken is. 'Nieuwbouw' is gebaat met een soepel en snel verloopende procedure om nieuwbouwprocessen zo min mogelijk te vertragen.

Daar waar het beheer van de Wm-vergunning ondergebracht is bij een 'account manager' gaat het beter. Veelal is dit een procestechnoloog of een KAM-coördinator.

BESTEMMINGSPLANNEN

In verstedelijkte omgevingen komt de bebouwde omgeving steeds dichterbij rwzi's. Omwonenden worden steeds kritischer over emissies van rwzi's. Het gevolg is dat het moeilijker is om rwzi's uit te breiden. Bovendien worden soms meer technische maatregelen

getroffen om emissies te beheersen dan strikt genomen volgens de Wm-vergunning nodig is. Door eerder te anticiperen op veranderende bestemmingsplannen en de belangen goed te behartigen kunnen waterschappen voordelen behalen en wellicht toekomstige problemen voorkomen. De organisatie moet hiervoor wel toegerust zijn.

EUROPESE GPBV-RICHTLIJN

Voor rwzi's die meer dan 50 ton afval per dag verwerken geldt de GPBV-richtlijn. Deze rwzi's moeten uiterlijk 30 oktober 2007 beschikken over een integrale milieuvergunning.

Afhankelijk van de interpretatie van de definitie 'afvalwater' en de eerder genoemde drempelwaarde worden meer of minder rwzi's GPBV-plichtig. Wanneer bijvoorbeeld de GPBV-drempel van 50 ton/d wordt vertaald naar 15.000 ton/j, zijn 45 rwzi's GPBV-plichtig. Dit betekent dat zij voor het deel dat afval verwerkt, getoetst moeten worden aan de Best Available Technology (BAT). Het gaat grotendeels om rwzi's die zuiveringsslib verwerken uit het eigen verzorgingsgebied. Worden zuiveringsslib en/of huishoudelijk afvalwater niet meegerekend, dan resteren drie rwzi's die GPBV-plichtig zijn. Dit is mogelijk wanneer de definitie van 'afvalwater' breder wordt geïnterpreteerd.

De begeleidingscommissie is van mening dat er goede motieven zijn om rwzi's, die huishoudelijk afvalwater en/of zuiveringsslib verwerken, uit de GPBV-plicht te halen. Het belangrijkste motief is de herkomst van het zuiveringsslib of huishoudelijk afvalwater uit het eigen verzorgingsgebied. Omdat het niet rendabel is om elke rwzi te voorzien van een slibverwerking moet het slib per as getransporteerd worden naar centrale slibverwerkingen. Ook speelt mee dat waterschappen geen commercieel motief hebben om huishoudelijk afvalwater en zuiveringsslib te verwerken. Het motief voor verwerking is de zorgplicht. Derhalve wordt er niet geconcurrereerd met private afvalverwerkers.

TOEKOMSTIGE REGELGEVING VOOR NIET GPBV-PLICHTIGE RWZI'S

Het is niet duidelijk of 'niet GPBV-plichtige rwzi's' vergunningplichtig blijven of dat zij onder een AMvB worden geplaatst. Het ministerie van VROM voert onderzoek uit naar afvalverwerkers. Uit dit onderzoek zal blijken welke voor- en nadelen kleven aan het al dan niet onderbrengen van afvalverwerkers onder een AMvB. In dit kader worden rwzi's gezien als afvalverwerkers. Mede op basis van dit onderzoek kan het ministerie van VROM bepalen of een vergunningplicht voor rwzi's of de gehele branche noodzakelijk dan wel gewenst is. In het geval dat de vergunningplicht vervalt, komt er een AMvB. Het is zelfs mogelijk dat er een aparte AMvB komt voor rwzi's, die al dan niet (geringe hoeveelheden) afval verwerken. In het najaar van 2006 komt hier meer duidelijkheid over.

De begeleidingscommissie is, zoals het zich nu laat aanzien, voorstander van het onderbrengen van rwzi's in een AMvB. Dit heeft de volgende voordelen. De besparing op administratieve lasten is, naar verwachting, substantieel omdat er geen Wm-vergunningen aangevraagd hoeven te worden. Bovendien is de regelgeving voor alle rwzi's hetzelfde waardoor er meer gebruik gemaakt kan worden van uniforme oplossingen als het gaat om de uitvoering van voorschriften.

In het rapport worden motieven aangereikt om minder rwzi's onder de GPBV-plicht te laten vallen. In het najaar zal blijken of het ministerie van VROM zich kan vinden in deze argumentatie

ONDUIDELIJKHEDEN WETGEVING

In het rapport zijn tevens enige onduidelijkheden betreffende de (huidige) regelgeving opgenomen.

DE STOWA IN HET KORT

De Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer, kortweg STOWA, is het onderzoeksplatform van Nederlandse waterbeheerders. Deelnemers zijn alle beheerders van grondwater en oppervlaktewater in landelijk en stedelijk gebied, beheerders van installaties voor de zuivering van huishoudelijk afvalwater en beheerders van waterkeringen. Dat zijn alle waterschappen, hoogheemraadschappen en zuiveringsschappen en de provincies.

De waterbeheerders gebruiken de STOWA voor het realiseren van toegepast technisch, natuurwetenschappelijk, bestuurlijk juridisch en sociaal-wetenschappelijk onderzoek dat voor hen van gemeenschappelijk belang is. Onderzoeksprogramma's komen tot stand op basis van inventarisaties van de behoefte bij de deelnemers. Onderzoekssuggesties van derden, zoals kennisinstituten en adviesbureaus, zijn van harte welkom. Deze suggesties toetst de STOWA aan de behoeften van de deelnemers.

De STOWA verricht zelf geen onderzoek, maar laat dit uitvoeren door gespecialiseerde instanties. De onderzoeken worden begeleid door begeleidingscommissies. Deze zijn samengesteld uit medewerkers van de deelnemers, zonodig aangevuld met andere deskundigen.

Het geld voor onderzoek, ontwikkeling, informatie en diensten brengen de deelnemers samen bijeen. Momenteel bedraagt het jaarlijkse budget zo'n zes miljoen euro.

U kunt de STOWA bereiken op telefoonnummer: 030 -2321199.

Ons adres luidt: STOWA, Postbus 8090, 3503 RB Utrecht.

Email: stowa@stowa.nl.

Website: www.stowa.nl

WET MILIEUBEHEER EN RWZI'S; IMPLICATIES VAN NIEUWE MILIEUWETGEVING

INHOUD

	SAMENVATTING	
	STOWA IN HET KORT	
1	INLEIDING	1
2	WERKWIJZE ENQUÊTE	3
3	RESULTATEN ENQUÊTE	4
3.1	Kwantitatieve informatie	4
3.2	Waterschaps ervaringen met Wm-vergunningen en gerelateerde onderwerpen	6
	3.2.1 Bevoegd gezag	6
	3.2.2 Een 'snelle' of 'kwalitatief goede' Wm-vergunning	6
	3.2.3 Interne organisatie	7
	3.2.4 Vergunningverlening	7
	3.2.5 Handhaving	7
	3.2.6 Flankerende onderwerpen	8
	3.2.7 Anticipatie van Waterschappen op omgevingsgerelateerde ontwikkelingen	8

4	HUIDIGE VERGUNNINGPLICHT	9
5	VERGUNNINGPLICHT OP BASIS VAN DE NIEUWE INRICHTING VAN DE WM EN GPBV-RICHTLIJN	10
5.1	Vergunningplicht rwzi's die meer dan 50 ton/d afval verwerken	10
5.2	Vergunningplicht rwzi's met een aangepast reikwijdte van het begrip 'afval'	11
6	CONCLUSIES	13
6.1	Conclusies schriftelijke enquête	13
6.2	Conclusies telefonische enquête	14
6.3	Conclusies huidige en nieuwe wetgeving	14

BIJLAGEN

1. VERKLARING VAN WOORDEN/BEGRIPPEN EN DEFINITIES
2. LIJST VAN ENQUÊTE VRAGEN MET TOELICHTING
3. NEDERLANDSE EN EUROPESE WETGEVING
 1. DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT WETTEN
 2. RWZI'S EN HET IVB-M
 3. VERGUNNINGPLICHT VOOR RWZI'S DIE MEER DAN 50 TON AFVAL PER DAG VERWERKEN
 4. BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN
4. LIJST VAN DEELNEMENDE WATERSCHAPPEN EN CONTACTPERSONEN
5. HISTORISCH OVERZICHT VERVUILINGSEENHEID (VE) EN INWONEREQUIVALENT (IE) MET CONVERSIETABEL

1

INLEIDING

In augustus 2005 is het STOWA-project 'Wet milieubeheer (Wm) en rioolwaterzuiveringsinrichtingen (rwzi's)' gestart. Aanleiding voor dit project is drieledig. Er zijn grote veranderingen opkomst in de Nederlandse en Europese milieuwetgeving, waar waterschappen zo vroeg mogelijk op willen anticiperen. Waterschappen hebben het gevoel dat zij als vergunninghouders verschillend worden behandeld en dat de inhoud van vergunningen niet uniform is. Bovendien is er sprake van een grote administratieve last ten gevolge van alle processen rondom Wm-vergunningen.

Doel van dit project is:

- verbeteren (stroomlijnen) van het proces ter verkrijging van een Wm-vergunning voor rwzi's. Dit betekent zoveel mogelijk het traject van een vergunningaanvraag vereenvoudigen dan wel versoepelen;
- het bereiken van een betere kwaliteit Wm-vergunning waarbij beter rekening wordt gehouden met de wederzijdse belangen van vergunninghouder en bevoegd gezag. Voor het bevoegd gezag heeft dit als voordeel een betere handhaafbaarheid van de vergunning.

In eerste instantie was voorzien in het opstellen van een handboek 'Wm-vergunningen en rwzi's'. Gezien de veranderende Nederlandse en Europese milieuwetgeving zou een dergelijk (statisch) handboek vrij snel achterhaald zijn.

Door de nieuwe Nederlandse milieuwetgeving zullen bepaalde bedrijven geen Wm-vergunning meer nodig hebben. In de toekomst zullen zij moeten voldoen aan Algemene Regels die opgenomen zijn in een zogenaamde Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Voordeel hiervan is dat deze bedrijven precies weten waar ze aan toe zijn als ze een bepaalde activiteit willen gaan uitoefenen. Bovendien hoeft geen Wm-vergunning aangevraagd te worden en zijn de voorschriften overal in Nederland hetzelfde. Met het onderbrengen van bedrijven in AMvB's wordt een substantiële besparing bereikt op het gebied van administratieve lasten.

Een andere ontwikkeling betreft de Europese Integrated Pollution Prevention and Control richtlijn, 96/61/EG (IPPC-richtlijn), oftewel: richtlijn inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging (GPBV-richtlijn).

Deze richtlijn geldt onder andere voor afvalverwerkers, maar ook voor rwzi's die meer dan 50 ton afval per dag verwerken. In deze gevallen is een zogenaamde GPBV-vergunning nodig.

Om onder andere de invloed van veranderende milieuwetgeving te kunnen bepalen is een enquête onder de waterschappen gehouden. Doel van deze enquête was ondermeer om:

- ervaringen te inventariseren van waterschappen met het verkrijgen en beheren van vergunningen;
- vast te stellen óf en zo ja welke afvalsoorten worden verwerkt op rwzi's alsmede de hoeveelheden;
- na te gaan hoe de verwerking van afval in Wm-vergunningen is vastgelegd;
- te bepalen welke motieven er zijn om afval te verwerken (bijvoorbeeld co-vergisting).

De resultaten van de enquête zijn, zoveel mogelijk cijfermatig, weergegeven in hoofdstuk 3. Tevens zijn in dit hoofdstuk ervaringen van waterschappen opgenomen met Wm-vergunningverlening en handhaving. Naast deze punten zijn ook flankerende onderwerpen opgenomen die in de telefonisch enquête aan de orde zijn geweest.

De resultaten verlenen onder andere inzicht over de aard en de omvang van afvalverwerking op rwzi's. Een soortgelijk onderzoek, geïnitieerd door het ministerie van VROM, wordt uitgevoerd op de overige afvalverwerkende bedrijven. De rijksoverheid kan op basis van de resultaten van beide rapporten bepalen of een vergunningplicht voor rwzi's of de gehele branche noodzakelijk dan wel gewenst is. In het geval dat de vergunningplicht vervalt, komt er een AMvB. Het is zelfs mogelijk dat er zelfs een aparte AMvB komt voor rwzi's, die al dan niet afval verwerken. In het najaar van 2006 komt hier meer duidelijkheid over.

In hoofdstuk 4 is het vergunningenregiem voor rwzi's op basis van de huidige milieuwetgeving weergegeven. In hoofdstuk 5 is de vergunningplicht uitgelegd op basis van de nieuwe inrichting van de Wm en de GPBV-richtlijn. Hoeveel rwzi's GPBV-plichtig worden is afhankelijk van de interpretatie van de definitie 'afvalwater' en de drempelwaarde van 50 ton per dag. In dit hoofdstuk wordt daar nader op ingegaan.

Hoofdstuk 6 bevat de conclusies van de schriftelijke en telefonische enquête alsmede naar aanleiding van de interpretatie van de nieuwe wetgeving.

Bijlage 1 bevat een verklarende lijst van woorden/begrippen en definities. De enquête vragen met een toelichting hierop is opgenomen in bijlage 2. Teksten uit milieuwetgeving die in het kader van dit project van belang zijn, zijn vermeld in bijlage 3.

In bijlage 4 is een lijst opgenomen van geënuquêteerde waterschappen met contactpersonen. Tot slot is een historisch overzicht met conversietabel voor inwonerequivalenten (IE's) weergegeven in bijlage 5.

2

WERKWIJZE ENQUÊTE

De uitgangssituatie is in beeld gebracht aan de hand van een enquête. Alle 24 waterschappen en een waterschapsbedrijf hebben deelgenomen aan de enquête die in het najaar van 2005 heeft plaatsgevonden. Aansluitend heeft nog een telefonische enquête plaatsgevonden om:

- specifieke ervaringen vast te leggen over het proces rondom vergunningen en handhaving;
- zonodig vermeende onnauwkeurigheden en onjuistheden te corrigeren.

3

RESULTATEN ENQUÊTE

De enquête is uitgevoerd aan de hand van een vragenlijst. Deze vragenlijst met toelichting is opgenomen in bijlage 2.

3.1 KWANTITATIEVE INFORMATIE

TABEL 1 ENQUÊTE RESULTATEN

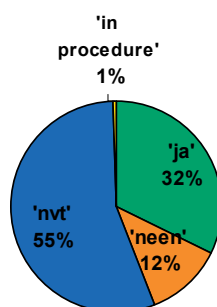
Onderwerp	Antwoord
1. Basiskentallen rwzi's	
1.1 Aantal inrichtingen (kan combinatie van rwzi en slibverwerkingsinrichting zijn) opgenomen in enquête	363 inrichtingen (=rwzi eventueel in combinatie met slibverwerkingsinrichting). Dit is inclusief 2 aparte slibverwerkingsinrichtingen. Het betreft nagenoeg 100% van de Nederlandse rwzi's is in de enquête verwerkt.
1.2 Ontwerp rwzi in IE ₅₄	24.730.000
1.3 Ontwerp rwzi in IE ₁₃₆	32.820.000
1.4 Prognose belasting voor 2007 in IE ₅₄	20.550.000
1.5 Prognose belasting voor 2007 in IE ₁₃₆	27.100.000
1.6 Aantal rwzi's met een slibgisting alsmede de gezamenlijke inhoud	aantal: 97 (27%). Deze rwzi's vertegenwoordigen ca 56% van de totale IE-belasting. inhoud gistingen: ca 500.000 m ³
2. Kentallen met betrekking tot vloeibare afvalfen die per as worden aangevoerd, onderscheiden naar soort (peiljaar 2004). Een nadere beschrijving van de verschillende soorten afval is opgenomen in bijlage 1.	
2.1 Rwzi's waar per as afvalwater, zuiveringsslib, vloeibaar bedrijfsafval wordt aangevoerd. Rwzi's waar baggerspecie wordt aangevoerd	<ul style="list-style-type: none"> aantal: 163 (45%); waarvan er 138 daadwerkelijk afval van buiten de inrichting verwerken aantal: 7 (2%)
2.2 Afvalsoort 1: huishoudelijk afvalwater of vergelijkbaar (septictank inhoud e.d.); aantal rwzi's waar verwerking plaatsvindt alsmede vermelding van de hoeveelheid afval	<ul style="list-style-type: none"> aantal: 109 (30%); waarvan 101 gevallen daadwerkelijk huishoudelijk afvalwater of vergelijkbaar afval wordt verwerkt; hoeveelheid huishoudelijk afvalwater: 190.000 ton/j
2.3 Afvalsoort 2: nat slib dan wel ontwaterd slib; aantal rwzi's waar verwerking plaatsvindt alsmede vermelding van de hoeveelheid	<ul style="list-style-type: none"> aantal: 93 (26%); waarvan in 78 gevallen daadwerkelijk nat slib of ontwaterd slib wordt verwerkt; hoeveelheid slib: 2.560.000 ton/j
2.4 Afvalsoort 3: vloeibaar bedrijfsafval; aantal rwzi's waar verwerking plaatsvindt alsmede vermelding van de hoeveelheid	<ul style="list-style-type: none"> aantal: 62 (17%); waarvan in 48 gevallen daadwerkelijk vloeibaar bedrijfsafval wordt verwerkt hoeveelheid bedrijfsafval: 199.000 ton/j
2.5 Afvalsoort 4: baggerspecie; aantal rwzi's waar verwerking plaatsvindt alsmede vermelding van de hoeveelheid	<ul style="list-style-type: none"> aantal: 7 (2%) (het betreft één waterschap); hoeveelheid die in 2004 is verwerkt: 36.300 ton/j opslagcapaciteit: 12.100 m³

Onderwerp	Antwoord
-----------	----------

3. Is de verwerking van afval van buiten de inrichting genoemd en geregeld in de Wm-vergunning

3.1	De verwerking van afval is 'wel' of 'niet' of 'nvt' geregeld in een Wm-vergunning	• ja: 117 (32%) • nee: 43 (12%) waarvan er 29 daadwerkelijk afval verwerken • nvt: 201 (55%) • vergunning is in aanvraag: 2 (1%) Van de rwzi's waar dit in de Wm-vergunning niet (goed) geregeld is, gaat het om 19.000 ton huishoudelijk afvalwater, 2.000 ton zuiverings-slib en 7.000 ton vloeibaar bedrijfsafval.

Figuur 1 Verdeling van rwzi's naar het al dan niet geregeld zijn van afvalverwerking in de Wm-vergunning

4. Indeling van rwzi's op basis van bijlage 1 van het Inrichtingen vergunningen besluit milieubeheer (IVB-M)

Voor toelichting van de categorieën zie bijlage 3.

4.1	categorie 27.1	• 291 rwzi's
4.2	categorie 27.3	• 19 waarvan 5 groter zijn dan 250.000 IE ₁₃₆ . Deze vijf rwzi's zijn aangewezen ingevolge het Besluit Milieuverslaglegging en de Wet Geluidhinder art 41.
4.3	categorie 27.3 + 28.4	• 14 waarvan 8 groter zijn dan 250.000 IE ₁₃₆ . Deze acht rwzi's zijn aangewezen ingevolge het Besluit Milieuverslaglegging en de Wet Geluidhinder art 41.
4.4	categorie 27.1 + 28.4	• 37 rwzi's
4.5	categorie 28.4	• 2 (betreffen 2 slibverwerkingsinrichtingen)

5. Aanwijzing van rwzi's op basis van GPBV

Rwzi's zijn aangewezen op basis van de GPBV-richtlijn indien ongevaarlijk afval van buiten de inrichting wordt verwijderd met een capaciteit van meer dan 50 ton/d in de zin van bijlage 2A van de afvalstoffenrichtlijn 75/442/EEG. De baggerspecie verwerkende rwzi's zijn niet getoetst aan de hand van verschillende drempels.

5.1	met toepassing van een lage GPBV-drempel van 5.200 ton/j	<p>aantal 69 (19%); deze verwerken gezamenlijk 2.900.000 ton afval van buiten de inrichting; onderscheiden in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 159.000 ton huishoudelijk afvalwater, • 2.545.000 ton zuiverings-slib en • 177.000 ton bedrijfsafval
5.2	met toepassing van een hoge GPBV-drempel van 15.000 ton/j	<p>aantal 45 (12%); deze verwerken gezamenlijk 2.680.000 ton afval van buiten de inrichting; onder te verdelen in 135.000 ton huishoudelijk afvalwater, 2.190.000 ton zuiverings-slib en 148.000 ton bedrijfsafval.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 rwzi's omdat zij voornamelijk huishoudelijk afvalwater per as aanvoeren en verwerken; • 43 rwzi's omdat zij voornamelijk nat dan wel ontwaterd slib per as aanvoeren en verwerken; • 3 rwzi's omdat zij bedrijfsafval per as aanvoeren en verwerken; <p>NB Omdat sommige rwzi's meerdere soorten afval van buiten de inrichting verwerken is het totaal meer dan 45 inrichtingen.</p>

Onderwerp		Antwoord	
6. Motieven, genoemd in de enquête, voor de verwerking van afval van buiten de inrichting			
6.1	1.	huishoudelijk afvalwater	zorgplicht (in alle gevallen alleen voor het verzorgingsgebied)
6.2	2.	zuiveringsslib	centrale ontwatering (vanwege reductie exploitatiekosten, gunstige locatie, toereikende vergunning en voorzieningen, alleen voor het verzorgingsgebied)
6.3	3.	bedrijfsafval	<ul style="list-style-type: none"> • in 35% van deze gevallen gaat het expliciet om de winning van extra biogas en kan dus gezien worden als een bedrijfsmatige activiteit om de installatie beter te benutten; • in 60% gaat het om het verlenen van 'extra service'. In deze gevallen gaat het vaak om anorganisch afvalwater, incidentele lozingen, zoutrijk afvalwater, het afvalleverend bedrijf heeft geen aansluiting op de riolering; • 5%: motief onbekend
6.4	4.	baggerspecie	zorgplicht en beschikbaarheid van technische voorzieningen (alleen voor het verzorgingsgebied)
7. Plannen voor de eerste 5 jaar om meer dan 50 ton/d afval van buiten de inrichting te verwerken			
Op 7 rwzi's bestaan plannen om de verwerken van vloeibaar bedrijfsafval op te starten of uit te breiden.			

NB In de enquête zijn de gegevens aangeleverd in 'm³' of 'tonnen'. Ter wille van de overzichtelijkheid zijn alle hoeveelheden gepresenteerd in 'gewichtstonnen' en inhouden in 'm³'.

3.2 WATERSCHAPS ERVARINGEN MET WM-VERGUNNINGEN EN GERELATEERDE ONDERWERPEN

In aansluiting op de schriftelijke enquête is een telefonische enquête uitgevoerd. De daarbij verkregen informatie is in de onderstaande paragrafen samengevat.

3.2.1 BEVOEGD GEZAG

Waterschappen beheren meerdere rwzi's. Dit varieert van vier tot ongeveer 40 rwzi's per waterschap. Afhankelijk van de grootte en de aard van de rwzi alsmede het wel/niet verwerken van afvalstoffen van buiten de inrichting hebben de beheerders van rwzi's te maken met verschillende bevoegd gezagen, zoals gemeentes, provincies en regionale milieudiensten. Deze laatste voeren soms de taak van vergunningverlening en handhaving uit namens gemeentes of provincies.

3.2.2 EEN 'SNELLE' OF 'KWALITATIEF GOEDE' WM-VERGUNNING

De reden om een Wm-vergunning te veranderen of te reviseren heeft vaak te maken met het feit dat een rwzi wordt gewijzigd (verbouwd). Soms verandert ook een (deel van) de activiteiten. Een bouwvergunning kan alleen worden verleend als de inrichting beschikt over een adequate en toereikende milieuvergunning. Het initiatief tot wijziging of revisie van de vergunning ligt vaak bij de projectleider van de nieuwbouw. Omdat het veranderen of reviseren van een milieuvergunning vaak minimaal zes maanden kost, is niet zelden een Wm-vergunning een kritische factor in de planning. Kortom de projectleiding is gebaat met een 'vlotte' procedure. De inhoud van de voorschriften is op dat moment minder belangrijk. De beheerder van de rwzi alsmede de ondersteunende technologische afdeling zijn echter vaak gebaat bij een kwalitatief goede vergunning.

In de praktijk botsen deze belangen nog wel eens. Bovendien blijkt dat het bevoegd gezag vaak nog wat extra tijd nodig heeft om (concept) aanvragen te beoordelen en aanvullende informatie nodig heeft, waardoor de 'zes maanden' termijn niet wordt gehaald. Wanneer een vergunninghouder bedenkingen heeft over de ontwerpbeschikking levert dit extra ver-

traging op, die niet in het belang is van de voortgang van het project. Om de voortgang niet te frustreren worden soms geen bedenkingen ingediend, ook al zou dit de kwaliteit van de vergunning kunnen verhogen en veel handhavingsperikelen voorkomen.

Wanneer de geldigheidstermijn (meestal 10 jaar) afloopt moet een vergunning worden vernieuwd. In deze gevallen ligt het initiatief bij het operationele beheer van de rwzi en lijkt de kwaliteit beter gewaarborgd. Overigens is de geldigheidstermijn voor rwzi's sinds maart 2005 omgezet in een termijn voor onbepaalde tijd. Dit geldt niet rwzi's die afval verwerken. Voor nadere uitleg over dit onderwerp wordt verwezen naar hoofdstuk 3 van bijlage 3.

3.2.3 INTERNE ORGANISATIE

Veel waterschappen hebben een 'beheerder' van Wm-vergunningen aangesteld. Dit is meestal ook de contactpersoon voor het bevoegd gezag. Veelal ligt deze verantwoordelijkheid bij een technoloog of een KAM-coördinator. In de praktijk lijkt dit een goede manier omdat over het algemeen een technoloog of een KAM-coördinator meer inhoudelijke kennis van zaken heeft dan het operationele beheer van een rwzi, als het gaat over de inhoud van een vergunningaanvraag en de interpretatie van een beschikking (voorschriften). Bij verscheidene waterschappen ligt de coördinatie van de Wm-aanvraag in geval van nieuw/verbouw bij de desbetreffende projectleider. Zoals eerder geschetst kan hierdoor een belangentegenstelling ontstaan.

3.2.4 VERGUNNINGVERLENING

Enkele waterschappen maken kanttekeningen met betrekking tot het kennisniveau van het bevoegd gezag inzake het zuiveren van afvalwater en het verwerken van slib. Provincies komen over het algemeen professioneler over dan gemeentes of regionale milieudiensten. Bij enkele provincies fungeert de vergunningverlener meer als contactpersoon dan als inhoudelijke betrokkene. Afhankelijk van de inhoud worden er specialisten (geur, bodem, geluid, enz.) bijgehaald.

Bij de totstandkoming van de aanvraag eisen de provincie een hoger detailniveau dan de andere bevoegd gezagen. Wat in ieder geval opvalt is dat soms, zelfs binnen hetzelfde bevoegd gezag, de ene vergunningverlener een andere benadering en informatiebehoefte heeft dan de andere. Ook de voorschriftenpakketten vertonen grote verschillen. Daarnaast komt het regelmatig voor dat vergunningverleners allerlei voorschriften opnemen die niet altijd als doelmatig worden beoordeeld. Als voorbeelden worden genoemd energiebesparingsonderzoek, waterbesparingsonderzoek, milieukundig bodemonderzoek (bij revisievergunningen). Overigens is de snelheid van werken zeer verschillend. De bevoegd gezagen lijken soms niet erg dienstverlenend ingesteld en daarbij zijn vergunninghouders terughoudend om daar iets van te zeggen.

3.2.5 HANDHAVING

Over het algemeen vinden de waterschappen dat de inhoudelijke kennis bij provincies beter is dan die van gemeentes. Het lijkt alsof gemeentes wat soepeler omgaan met geconstateerde onvolkomenheden. Daarbij moet worden aangetekend dat gemeentes het bevoegd gezag zijn voor de gemiddeld wat kleinere rwzi's zonder slibontwatering.

Sommige provincies worden als formeel ervaren en gaan snel over tot 'aanzegging bestuursdwang' en het inlichten van het openbaar ministerie. Ook als het om relatief lichte overtredingen gaat. Provincies voeren over het algemeen meer handhavingsbezoeken uit aan rwzi's dan gemeentes.

3.2.6 FLANKERENDE ONDERWERPEN

Aan de waterschappen is gevraagd of er specifieke onderwerpen zijn die in gemeenschappelijk verband eigenlijk meer aandacht zouden moeten krijgen. Vooral de *Nederlandse Richtlijn Bodembescherming* (NRB) werd veelvuldig genoemd. Sommige waterschappen hebben dit gezamenlijk aangepakt. Enkele Gelderse waterschappen wisselen actief kennis uit in een gezamenlijke werkgroep. Enkele waterschappen hebben, naar zeggen, hier nog nauwelijks mee te maken gehad.

Ook de Europese ATEX137 richtlijn 'Veilig werken in een explosieve atmosfeer' werd regelmatig genoemd. Vanaf één juli 2006 moeten arbeidsplaatsen hieraan voldoen. De ATEX is geen onderdeel is van de Wm en valt buiten het kader van dit project. Echter dit onderwerp kwam in de telefonische enquête wel vaak naar voren. Waterschappen die beschikken over biogasinstallaties, zijn, voor wat betreft deze installaties, wel actief bezig met de implementatie van de ATEX-richtlijn. Bij enkele waterschappen lijkt dit onderwerp niet actueel. Risico's met betrekking tot explosiegevaar, die zich voor kunnen doen in inzamelwerken ten gevolge van onvoorziene lozingen, leeft slechts bij een beperkt deel van de waterschappen.

Andere punten die in de telefonische enquête werden genoemd: *acceptatiebeleid van afvalstoffen*, *ARBO-technische maatregelen in besloten ruimtes* en de *machinerichtlijn*.

Een aantal van deze onderwerpen is reeds ter hand genomen door STOWA of de Vereniging van zuiveringbeheerders.

3.2.7 ANTICIPATIE VAN WATERSCHAPPEN OP OMGEVINGSGERELATEERDE ONTWIKKELINGEN

Vroeger waren de meeste rwzi's landelijk gelegen. Klachten over geur en geluid kwamen minder voor. Anno 2006 zijn omwonenden kritischer en komt de bewoonde omgeving steeds dichterbij.

Als gevolg van Wm-vergunningen of wettelijke bepalingen zijn vaak geurcontouren en geluidszones vastgesteld. Toch wordt door waterschappen geconstateerd dat in de directe nabijheid van rwzi's bestemmingsplannen worden vastgesteld die vestiging van derden mogelijk maakt. Niet zelden worden daarbij geurcontouren en/of geluidszones 'gepenetreerd'.

Dit kan afbreuk doen aan het belang van een waterschap. Het gevolg kan zijn dat uitbreidingen van rwzi's moeilijker gerealiseerd kunnen worden. Bovendien kan dit een limiterende invloed hebben op de bedrijfsvoering. Soms worden op een rwzi meer technische maatregelen uitgevoerd om emissies beheersbaar te maken dan strikt genomen nodig zouden zijn volgens de Wm-vergunning. Nagenoeg alle waterschappen kennen dit verschijnsel in meer of mindere mate. De problemen zijn het sterkst in de verstedelijkte gebieden.

Gevraagd is aan de waterschappen hoe hier mee om gegaan wordt.

De waterschappen zijn zich zeer bewust dat 'de bewoonde omgeving steeds dichterbij komt'. Het signaleren van veranderingen in de omgeving en het anticiperen hierop, is bij de meeste waterschappen echter niet structureel geregeld. Vaak wordt impliciet ervan uitgegaan dat de 'rioleurs' of de 'afdeling extern beleid' of de betrokkenen bij 'waterketenmanagement' deze taak op zich nemen.

Slechts een paar waterschappen hebben dit in het takenpakket van de betreffende medewerkers geprofessionaliseerd.

Over het algemeen lijkt meer (gestructureerde) aandacht voor dit punt op zijn plaats.

4

HUIDIGE VERGUNNINGPLICHT

Op grond van art 1.1 van de Wm zijn bij AMvB inrichtingen aangewezen die nadelige gevolgen voor het milieu kunnen veroorzaken. Deze inrichtingen zijn opgenomen in bijlage 1 van het IVB-M. In het IVB-M wordt onder andere aangegeven:

- het bevoegd gezag;
- de wijze waarop een vergunningaanvraag moet geschieden;
- welke gegevens verstrekt moeten worden in een vergunningaanvraag. Overigens zijn er aanvullende eisen gesteld aan een vergunningaanvraag voor bepaalde categorieën inrichtingen, bijvoorbeeld afvalverwerkers.

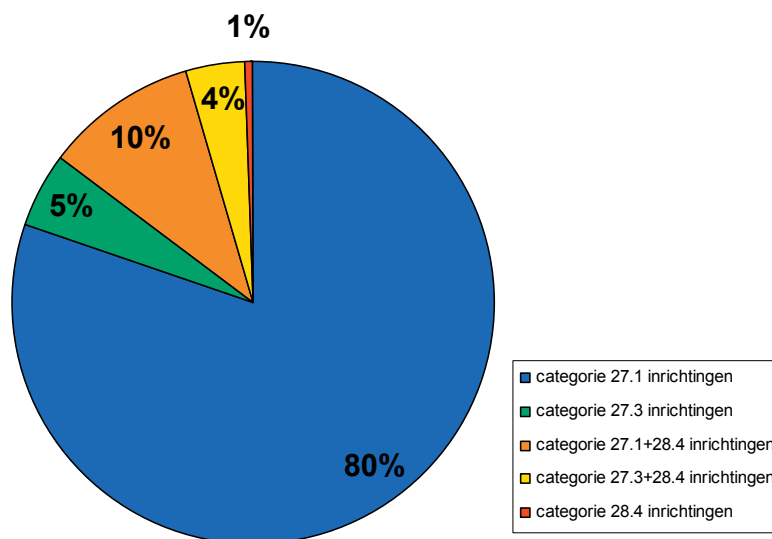
Rwzi's worden ingedeeld in categorie 27.1 of 27.3 al dan niet in combinatie met categorie 28.4. Onderstaande tabel bevat de indeling van rwzi's naar de genoemde categorieën.

TABEL 2 CATEGORIE INDELING IVB-M VAN DE NEDERLANDSE RWZI'S

Categorie bijlage 1 van het IVB-M	Aantal rwzi's (totaal 363)
27.1	291
27.1 en 28.4	37
27.3	19 (waarvan er 5 zijn aangewezen volgens het Besluit milieuverslaglegging) ¹
27.3 en 28.4	14 (waarvan er 8 zijn aangewezen volgens het Besluit milieuverslaglegging) ¹
28.4	2

¹: er zijn 13 rwzi's met oppervlaktebeluchting die een ontwerpcapaciteit hebben groter dan 250.000 IE₁₃₆'s.

FIGUUR 2 PROCENTUELE VERDELING VAN RWZI'S NAAR CATEGORIEËN VAN HET IVB-M

In hoofdstuk 2 van bijlage 3 is de Wm-vergunningplicht voor rwzi's op basis van de huidige wet- en regelgeving en detail uitgewerkt.

5

VERGUNNINGPLICHT OP BASIS VAN DE NIEUWE INRICHTING VAN DE WM EN GPBV-RICHTLIJN

De huidige milieuwetgeving is complex, leidt tot ongelijkheid en brengt hoge administratieve lasten met zich mee. Bovendien is er steeds meer Europese regelgeving waar ook rekening mee gehouden moet worden.

Het overheidsbeleid is gericht op het verminderen van de administratieve lasten. Reeds 70% van de Nederlandse bedrijven valt onder de algemene regels van een AMvB. De overheid wil met de nieuwe op handen zijnde AMvB's nog eens 20.000 bedrijven onder algemene regels plaatsen.

Het ministerie van VROM is huiverig om ook afvalverwerkers, waartoe rwzi's worden gerekend, onder een AMvB te plaatsen. Daarom wordt onderzoek uitgevoerd door de Directie Afvalstoffen van het ministerie van VROM naar de voor- en nadelen van een AMvB voor afvalverwerkers. Dan zal ook duidelijk moeten worden of voor rwzi's wellicht een uitzonderingspositie kan worden gemaakt, door deze wel in een AMvB onder te brengen.

Inrichtingen die aangewezen zijn op basis van de GPBV-richtlijn, blijven vergunningplichtig. In hoofdstuk 3 van bijlage 3 is gedetailleerde uitleg gegeven over rwzi's en de GPBV-richtlijn. Dit zijn veelal inrichtingen die onder provinciaal bevoegd gezag vallen. Overigens is het Interprovinciaal Overleg (IPO) druk bezig om de vergunningverlening te uniformeren.

Afhankelijk van de bevindingen van het ministerie van VROM zou dit kunnen betekenen dat rwzi's die minder dan 50 ton afval per dag verwerken niet meer vergunningplichtig zijn en onder een AMvB worden geplaatst.

Rwzi's die meer dan 50 ton afval per dag verwerken hebben in ieder geval een milieuvergunning nodig. Afhankelijk van de indeling in het IVB-M is het bevoegd gezag een gemeente of een provincie.

In de volgende paragrafen is bepaald hoeveel rwzi's GPBV-plichtig zijn op basis van een bepaalde drempelwaarde. In paragraaf 5.2 wordt op basis van een andere interpretatie van het begrip 'afvalwater' het aantal rwzi's bepaald dat GPBV-plichtig is.

5.1 VERGUNNINGPLICHT RWZI'S DIE MEER DAN 50 TON/D AFVAL VERWERKEN

In de GPBV-richtlijn wordt een drempelwaarde gehanteerd van 50 ton ongevaarlijk afval per dag. Zoals het zich nu laat aanzien wordt onder ongevaarlijk afval verstaan zuiveringsslib, maar ook huishoudelijke afvalwater of vloeibaar bedrijfsafval dat per as wordt aangevoerd. Deze interpretatie wordt onderschreven door Infomil. Uit jurisprudentie zal moeten blijken of deze interpretatie juist is.

Voor wat betreft de interpretatie van de drempelwaarde is niet duidelijk of deze waarde op dagbasis getoetst moet worden of geconverteerd moet worden naar een verwerkingshoeveelheid per jaar. In hoofdstuk 3 van bijlage 3 wordt hier nader op ingegaan.

Wordt de GPBV-drempelwaarde (50 ton op dagbasis) strikt gehanteerd dan zijn circa 130 rwzi's GPBV-plichtig wanneer uitgegaan wordt van de hoeveelheden afval die in 2004 op rwzi's zijn aangevoerd. Wordt de fysieke verwerkingcapaciteit genomen als grondslag dan zijn alle rwzi's GPBV-plichtig.

Wanneer de GPBV-drempelwaarde van 50 ton/d geconverteerd naar een drempelwaarde van 15.000 ton/j en een lage drempelwaarde 5.200 ton/j betreffen het uiteraard minder rwzi's. Overigens zijn beide drempels arbitrair.

Van de 363 inrichtingen zijn er 45 GPBV-plichtig in het geval van de 15.000 ton/j drempelwaarde. Wanneer een drempelwaarde wordt genomen van 5.200 ton/j dan zijn 69 rwzi's GPBV-plichtig. Dit is nagenoeg in zijn geheel toe te schrijven aan de centrale slibontwateringen, die in bijna alle gevallen gecombineerd zijn met rwzi's. Slechts twee separate inrichtingen in Nederland houden zich alleen bezig met de verwerking van zuiveringsslib. Zij verwerken dus geen stedelijk afvalwater. Het is niet duidelijk of baggerspecie verwerkende rwzi's GPBV-plichtig zijn. In de onderstaande tabel zijn deze apart genoemd.

TABEL 3 GPBV-INDELING RWZI'S OP BASIS VAN VERSCHILLENDE DREMPELWAARDEN

Categorie 5.3 van bijlage 1 van de GPBV	Aantal rwzi's	Procentuele verdeling
Rwzi's die een <u>fysieke verwerkingscapaciteit</u> hebben van meer dan 50 ton per dag	363	100%
Rwzi's die op <u>dagbasis</u> meer dan 50 ton afval hebben verwerkt (peiljaar 2004)	130	36%
Rwzi's die op <u>jaarbasis</u> geen of minder dan 5.200 ton hebben verwerkt (peiljaar 2004)	292	80%
Rwzi's die op <u>jaarbasis</u> meer dan 5.200 en minder dan 15.000 ton verwerken (peiljaar 2004)	24	7%
Rwzi's die op <u>jaarbasis</u> meer dan 15.000 ton verwerken (peiljaar 2004)	45	12%
Rwzi's die op <u>jaarbasis</u> meer dan 5.200 ton baggerspecie verwerken (peiljaar 2004)	2	0,5%

5.2 VERGUNNINGPLICHT RWZI'S MET EEN Aangepast REIKWIJDTE VAN HET BEGRIJP 'AFVAL'

Naast de drempelwaarde is ook de definitie voor afval in de GPBV-richtlijn van belang. In de GPBV-richtlijn wordt onder afval verstaan 'ongevaarlijke afvalstoffen waarvan de houder zich ontdoet' waarbij 'afvalwater' is uitgesloten.

Op dit moment is het zo dat zuiveringsslib en huishoudelijk afvalwater, per as aangevoerd op een rwzi, worden gezien als een 'ongevaarlijke afvalstof' en niet als 'afvalwater'.

Het gaat daarbij om 2.750.000 ton afval (onder te verdelen in 93% zuiveringsslib en 7% huishoudelijk afvalwater). Dit afval is in zijn geheel afkomstig uit het eigen verzorgingsgebied en is ontstaan of bestaat uit stedelijk afvalwater. Vanuit deze redenering is er geen verschil met stedelijk afvalwater dat via de riolering wordt aangevoerd. Redenen dat dit afval getransporteerd wordt naar centrale rwzi's zijn van operationele, logistieke en financiële aard. Uit operationeel oogpunt is het beter om op enkele rwzi's een slibverwerking te realiseren dan op alle. Bovendien is dit goedkoper omdat dan niet op alle maar slechts op enkele rwzi's technische voorzieningen getroffen hoeven te worden.

Met andere woorden door het begrip 'afvalwater' anders te interpreteren valt 2.750.000 ton afval buiten de reikwijdte van de GPBV-richtlijn. Wanneer, op basis van dezelfde redenering ook baggerspecie buiten de reikwijdte van de GPBV-richtlijn valt, resteren resteren alleen de rwzi's die vloeibaar afval verwerken.

Op basis van een fictieve drempel van 5.200 ton afval per jaar betreft het 13 rwzi's waar in totaal ca 140.000 ton vloeibaar bedrijfsafval wordt verwerkt. Wordt deze drempel verhoogd naar 15.000 ton per jaar dan gaat om drie rwzi's die in totaal 60.000 ton vloeibaar bedrijfsafval verwerken.

TABEL 4 GPBV-INDELING RWZI'S OP BASIS VAN EEN AANGEPASTE REIKWIJDTE

Categorie 5.3 van bijlage 1 van de GPBV	Aantal rwzi's	Procentueleverdeling
Rwzi's die geen of minder dan 5.200 ton/j vloeibaar bedrijfsafval verwerken	350	96%
Rwzi's die meer dan 5.200 maar minder 15.000 ton vloeibaar bedrijfsafval per jaar verwerken	10	3%
Rwzi's die meer dan 15.000 ton vloeibaar bedrijfsafval per jaar verwerken	3	1%
Totaal	363	100%

6

CONCLUSIES

6.1 CONCLUSIES SCHRIFTELIJKE ENQUÊTE

Op basis van de resultaten van de schriftelijke enquête worden de volgende conclusies getrokken:

- Met een vertegenwoordiging van nagenoeg 100% van de Nederlandse rwzi's is de respons voor deze enquête zeer goed te noemen.
- Gezien de hoge respons leeft het onderwerp 'Wm en rwzi's'.
- Op 138 rwzi's wordt daadwerkelijk afval van buiten de inrichting (per as aangevoerd) verwerkt. Het betreft bijna 3.000.000 ton/j waarvan 6% huishoudelijk afvalwater is, 7% vloeibaar bedrijfsafval en 87% nat of ontwaterd slib.
- Op zeven rwzi's wordt ruim 36.000 ton baggerspecie aangevoerd. Het betreft één waterschap dat voormalige sliblagunes gebruikt voor het ontwateren van baggerspecie
- Eén op de drie à vier rwzi's verwerkt huishoudelijk afvalwater dat per as wordt aangevoerd. Het betreft altijd afvalwater uit het eigen verzorgingsgebied. Gemiddeld is dit per verwerkende rwzi ca 2.000 ton/j. Wanneer de drie grootste verwerkers worden weggelaten is dit nog maar 750 ton/j.
- Eén op de acht à negen rwzi's verwerkt wel eens vloeibaar bedrijfsafval. In eenderde van deze gevallen gaat het om het genereren van extra biogas om de installaties zoveel mogelijk te benutten. In tweederde van de gevallen gaat het om service verlening. Gemiddeld wordt er door deze rwzi's ruim 4.000 ton vloeibaar bedrijfsafval verwerkt.
- De ca 500.000 ton vergistingsruimte is verspreid over de 96 grotere rwzi's. Deze rwzi's verwerken 56% van de totale aangevoerde vuilvracht.
- Eén op de vijf rwzi's heeft een slibverwerking. Deze heeft bijna altijd een centrale functie. Slechts in een enkel geval wordt deze ook gebruikt voor de verwerking van industrieel slib. Per slibverwerkende rwzi wordt gemiddeld 34.000 ton/j zuiveringsslib verwerkt, afkomstig van andere rwzi's. Over de 76 slibverwerkende rwzi's is dit in totaal 2.560.000 ton/j. Ter vergelijking: in Nederland wordt op de communale rwzi's ongeveer 11.400.000 ton nat slib (à 3% ds) geproduceerd. Dus ruim een vijfde wordt per as aangevoerd naar centrale ontwateringen, veelal gesitueerd op de wat grotere rwzi's.
- Er wordt ongeveer net zoveel huishoudelijk afvalwater als vloeibaar bedrijfsafval verwerkt, namelijk 190.000 ton versus 199.000 ton per jaar (per as aangevoerd). Ten opzichte van de hoeveelheid slib die wordt getransporteerd en centraal wordt verwerkt betreft het een geringe hoeveelheid.
- Er wordt geen gevaarlijk afval verwerkt op rwzi's.
- 75% van de daadwerkelijk afvalverwerkende rwzi's hebben deze activiteit expliciet geregeld in hun Wm-vergunning. In 25% van de gevallen is dit dus 'niet' of 'niet goed' geregeld. Het gaat dan meestal om de rwzi's die huishoudelijk afvalwater, per as aangevoerd, verwerken in kleine hoeveelheden en met een incidenteel karakter. Van deze groep behoort één rwzi tot categorie 28.4 IVB (vergunning wordt momenteel geactualiseerd). Anders gesteld: van de 138 rwzi's die afval verwerken is dit goed geregeld in 75% van de

gevallen. Gezamenlijk verwerken deze 97% van het per as aangevoerde afval. Het resterende deel, 25%, verwerkt 3% van het aangevoerde afval.

- Het belangrijkste motief om huishoudelijk afvalwater en/of vloeibaar bedrijfsafval te verwerken is zorgplicht en serviceverlening. In eenderde van de gevallen, waar bedrijfsafval wordt verwerkt, is sprake van een meerwaarde voor een rwzi: een extra koolstofbron ten behoeve van denitrificatie of het winnen van extra biogas (co-vergisting). Meestal betreffen het kleine hoeveelheden bedrijfsafval. Slechts in drie gevallen gaat het om meer dan 15.000 ton bedrijfsafval per jaar. Omdat er niet geïnformeerd is naar opbrengsten en kosten kan niets worden gezegd over de 'winstgevendheid' van deze activiteit.

6.2 CONCLUSIES TELEFONISCHE ENQUÊTE

Op basis van de resultaten van de telefonische enquête worden de volgende conclusies getrokken:

- Waterschappen hebben wisselende ervaringen met gemeentes en provincies voor wat betreft de Wm-vergunningen. Door de (gedetailleerde) informatiebehoefte van het bevoegd gezag ervaren zij een hoge administratieve belasting voor het aanvragen van vergunningen en het voldoen aan de voorschriften. Het bevoegd gezag is lang niet altijd eenduidig in haar informatiebehoefte in het geval van vergunningaanvragen. Het komt regelmatig voor dat bouwprojecten op rwzi's worden vertraagd doordat de Wm-vergunning niet binnen de procedure-tijd van zes maanden gereed is.
- Het aanvragen en verkrijgen van een goede Wm-vergunning is een specialisme op zich. Waterschappen die de Wm-vergunningen laten beheren door een gespecialiseerde medewerker, bijvoorbeeld een KAM-coördinator, kunnen daar voordeel bij hebben ten aanzien van kwaliteit en snelheid.
- Voor wat betreft flankerende onderwerpen zijn: het beleid inzake acceptatie van afval, de NRB, ATEX137 onderwerpen die volgens sommige waterschappen meer aandacht zouden moeten krijgen.
- Waterschappen zouden meer aandacht kunnen besteden aan belangenbehartiging in bestemmingsplannen.

6.3 CONCLUSIES HUIDIGE EN NIEUWE WETGEVING

- 80% van de rwzi's valt onder het bevoegd gezag van gemeentes. De rest onder het bevoegd gezag van provincies. 13 rwzi's zijn verplicht jaarlijks een milieuverslag aan de overheid te overleggen.
- Het is op dit moment niet duidelijk óf en welke rwzi's onder een activiteiten AMvB geplaatst zullen worden.
- Het is niet duidelijk hoe de drempelwaarde van 50 ton afval per dag, genoemd in de GPBV-richtlijn, vertaald moet worden naar een verwerkingshoeveelheid per jaar. Bij een lage drempel (van 5.200 ton/j) zullen dit 69 rwzi's zijn oftewel 19% van de rwzi's. Bij het toepassen van een drempel van 15.000 ton/j zullen dit 45 rwzi's zijn (12% van de rwzi's).
- Voor zover rwzi's GPBV-plichtig zijn, komt dit met name door de aanvoer per as van zuiveringslib van andere rwzi's en in mindere mate door de aanvoer van huishoudelijke afvalwater.
- Wordt de in de GPBV-richtlijn gehanteerde definitie van 'afvalwater' breed geïnterpreteerd zodat ook 'huishoudelijk afvalwater' en 'zuiveringslib' tot deze definitie behoren, dan zijn slechts 13 respectievelijk drie rwzi's GPBV-plichtig met toepassing van een drempel van respectievelijk 5.200 en 15.000 ton per jaar.

- Er zijn goede motieven om huishoudelijk afvalwater en zuiveringsslib, per as aangevoerd, te zien als 'afvalwater' in plaats van 'ongevaarlijk afval' in de zin van de GPBV-richtlijn. Deze motieven zijn:
 - huishoudelijk afvalwater en zuiveringsslib bestaan of zijn ontstaan uit stedelijk afvalwater;
 - het huishoudelijk afvalwater en zuiveringsslib zijn afkomstig uit het eigen verzorgingsgebied;
 - redenen om zuiveringsslib centraal te verwerken zijn van operationele, logistieke en financiële aard.
- Omdat de inzameling en verwerking van stedelijk afvalwater voorbehouden is aan waterschappen wordt met een andere interpretatie van het begrip 'afvalwater' geen afbreuk gedaan aan de private sector noch wordt op oneigenlijk grond geconcurrereerd met commerciële afvalverwerkers.
- De Nederlandse en Europese bevatten diverse onduidelijkheden omdat begrippen soms verschillende gedefinieerd zijn. Een overzicht hiervan is gegeven in hoofdstuk één van bijlage 3.
- Bevoegd gezagen gaan vergunningtechnisch heel verschillend om met de aanwending van afvalstoffen als secundaire grondstof/hulpstof op rwzi's. Dit behoeft nadere uitwerking.

LIJST VAN BIJLAGEN

BIJLAGE 1

VERKLARENDE LIJST VAN BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

Hieronder zijn enkele begripsomschrijvingen voor *afval van buiten de inrichting* toegelicht, zoals die in dit onderzoekskader zijn toegepast:

1. *Huishoudelijk afvalwater of vergelijkbaar*; stedelijk afvalwater of een mengsel van afvalwatersoorten die geloosd worden op een gemeentelijk rioleringsstelsel. Ook de volgende soorten afvalwater worden hier bij ingedeeld. Sanitair afvalwater van (mobiele) toilet units, afvalwater/slib van septic tanks, afvalwater dat aangevoerd wordt uit een inzamelwerk. Dit kan bijvoorbeeld rioolwater zijn dat vanuit een defect inzamelwerk tijdelijk per as wordt afgevoerd naar een rwzi. In alle gevallen betreft het een afvalstroom van vloeibare aard, die per as wordt aangevoerd op een rwzi, uit het waterschapsgebied afkomstig is en in principe ook via inzamelwerken (riolering en gemalen) aangevoerd zou kunnen worden.
2. *Zuiveringslib*; Slib dat ontstaat bij de communale zuivering van stedelijk afvalwater ten gevolge van fysisch/mechanische en/of biologische processen. In alle gevallen betreft het een afvalstroom al dan niet vloeibaar van aard, afkomstig uit een verzorgingsgebied van een waterschap. Zuiveringsslib (vloeibaar of steekvast) dat geproduceerd wordt op de kleinere rwzi's wordt vaak per as getransporteerd naar grotere rwzi's waar een slibbehandeling is gevestigd. Een slibbehandeling kan bestaan uit een eventuele combinatie van fysische/chemische en biologische processen, te weten slibgisting en ontwatering. Zuiveringsslib dat via een persleiding wordt aangevoerd op een rwzi valt in dit kader niet onder dit begrip en wordt gezien als afvalwater dat per riool wordt aangevoerd.
3. *Vloeibaar bedrijfsafval*; Onder vloeibaar bedrijfsafval wordt verstaan vloeibaar en verpompbaar afvalwater/slib dat wordt geproduceerd door private bedrijven en waarvoor geen vergunning is om dit afval via de riolering op een rwzi te mogen lozen. Het gaat om afval dat per as wordt aangevoerd op een rwzi en waarvan de chemische kwaliteit goed gedefinieerd is. De behandeling op een rwzi bestaat uit een eventuele combinatie van fysische/chemische en biologische processen, te weten biologische waterzuivering, slibgisting en ontwatering. Veelal gaat het om vloeibaar bedrijfsafval afkomstig van bedrijven uit het verzorgingsgebied van het desbetreffende waterschap.

In dit document worden de volgende *afkortingen* gehanteerd:

- AWB: algemene wet bestuursrecht
- BAT: Best Available Technology; best beschikbare techniek
- BREF: BAT referentie documenten
- IE: inwoner equivalent. De hoeveelheid milieuverontreinigende stoffen die door een inwoner per tijdseenheid met het afvalwater wordt geloosd. In bijlage 5 is dit begrip nader uitgewerkt en wordt een historisch overzicht gegeven.
- IPO: Interprovinciaal Overleg

- IPPC-richtlijn: Integrated Pollution and Prevention Control-richtlijn. Europese richtlijn 96/61/EG van 24-09-1996 voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreinigingen (PBGV-richtlijn) die verankerd is in de Wet milieubeheer en de Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren.
- IVB-M: Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer
- PBGV-richtlijn: Europese richtlijn 96/61/EG van 24-09-1996 voor geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreinigingen (PBGV-richtlijn); zie IPPC
- Rwzi: rioolwaterzuiveringsinrichting
- Wm: Wet milieubeheer
- WVO: Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren

BIJLAGE 2

LIJST VAN ENQUÊTE VRAGEN

MET TOELICHTING

Onderwerp	Toelichting
Naam rwzi	Mocht u beschikken over een zelfstandige slibverwerkingsinrichting (die een aparte Wm-vergunning heeft) dan svp deze ook meenemen. U kunt daarvoor een regel invoegen in het geval dat het een separate inrichting is.
Ontwerpcapaciteit rwzi in IE	IE uitgedrukt in 136 gram TZV/IE. Omdat rwzi's worden verbouwd dan wel uitgebreid wordt hiermee bedoeld de meest actuele ontwerpcapaciteit
Wat is de geprognosticeerde belasting per 1-1-2007 in IE's	IE uitgedrukt in 136 g TZV/IE. Hierbij is uitgegaan van de werkelijke belasting met ingang van 2007. Dit omdat per 31-10-2007 de vergunningen 'GPBV-proof' moeten zijn.
Heeft deze rwzi een slibgisting? Zo ja, wat is dan de inhoud van de slibgisting?	Graag de natte inhoud in m ³ aangeven.
Welke afvalsoorten (alleen per as aangevoerd) verwerkt u op de desbetreffende rwzi? Hierbij kan gedacht worden aan: 1. huishoudelijk afvalwater per as aangevoerd; 2. de verwerking van nat slib van andere rwzi's; 3. ongevaarlijk bedrijfsafval (dit kan afvalwater dan wel slib zijn van derden); 4. anders.....	Hiermee wordt bedoeld afval dat louter en alleen per as wordt aangevoerd. Dit kan zijn 1. huishoudelijk afvalwater per aangevoerd (septictankslib, afvalwater van IBA's of toiletverhuurbedrijven of soortgelijk); 2. nat slib van andere eigen rwzi's die op de desbetreffende rwzi wordt onwaterd 3. bedrijfsafvalwater of slib. Het gaat daarbij om 'niet-gevaarlijk' vloeibaar afval. Afvalstoffen die als hulpstoffen (en waar u niet buiten kunt) worden aangewend mogen buiten beschouwing worden gelaten. Bijvoorbeeld methanol (denitrificatie), drinkwaterslib en dergelijke; 4. anders namelijk..... Graag alleen met cijfers beantwoorden.
Wat is het motief voor de verwerking van afval? 1. zorgplicht (maatschappelijke inspanning van het waterschap); 2. ontwateren van eigen rwzi-slib; 3. het genereren van extra biogas (covergisting); 4. service naar bedrijf.	Graag het motief per rwzi aangeven met een of meerdere cijfers. Uiteraard kunt u andere motieven toevoegen.
Zo ja, wat is de fysieke verwerkings-capaciteit?	Onder verwerkingscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die fysiek werkelijk aanwezig is in (ton nat afval)/d. Hierbij kunt u, als dat nodig is, onderscheid maken tussen de verschillende soorten afval. Vaak is de capaciteit om stedelijk afvalwater per as te ontvangen heel anders dan de capaciteit om nat slib te verwerken. Let op: de fysieke verwerkingscapaciteit kan heel anders zijn dan de vergunde capaciteit !!
Is de verwerking van afvalsoorten (per as aangevoerd) expliciet genoemd en geregeld in uw Wm-vergunning?	Het gaat hier dus om de capaciteit die u heeft aangevraagd en in uw vergunning is opgenomen. Is dit niet het geval dan kunt beantwoorden met 'neen' of 'nvt'.
Wat is de vergunde verwerkingscapaciteit?	De capaciteit wordt hierbij dus uitgedrukt als ton afvalwater dan wel (nat) slib per as aangevoerd dat per dag maximaal mag worden geaccepteerd volgens de vergunning. Ervan uitgaande dat dit in de vergunning is opgenomen.
Hoeveel afval verwerkt u daadwerkelijk op jaarbasis? (onderscheiden in 'ton nat afval' op jaarbasis per afvalsoort)	In deze kolommen is ruimte gemaakt voor 4 soorten afval. Uiteraard kunt u meer kolommen toevoegen als u dat wilt. Het gaat hierbij om nat afval dus niet om de tonnen droge stof ! Baggerspecie is meegenomen omdat soms lagunes op rwzi's gebruikt worden om dit materiaal te (laten) drogen en rijpen.

Heeft u plannen (voor de eerst komende 5 jaar) om op de desbetreffende rwzi ongevaarlijk afval van derden te verwerken met een capaciteit van meer dan 50 ton/d?	Deze vraag is bedoeld om de plannen voor de eerst komende 5 jaren te inventariseren.
Verwerkt u gevaarlijk afval op de desbetreffende rwzi?	Deze vraag zal vaak met 'neen' worden beantwoord. Volledigheidshalve is deze toch toegevoegd. In het geval dat u meer dan 10 ton/d aan gevaarlijk afval verwerkt (zoals gedefinieerd in de Eural) dan is de desbetreffende rwzi GPBV-plichtig.

BIJLAGE 3

NEDERLANDSE EN EUROPESE WETGEVING

De 'Wet milieubeheer' en de 'Wet Verontreiniging oppervlaktewateren' zijn omvangrijk en overlappen elkaar gedeeltelijk. Soms zijn er voor hetzelfde begrip verschillende definities. De Europese PGBV-richtlijn hanteert voor bepaalde begrippen weer andere definities. Bovendien kan de PGBV-richtlijn op verschillende wijzen worden geïnterpreteerd. In deze bijlage is een overzicht gegeven van de tegenstrijdigheden en onduidelijkheden.

1. DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT WETTEN

Hieronder zijn enige begrippen weergegeven uit verschillende wetten. Het gaat erom dat deze verschillend zijn gedefinieerd. De *cursieve teksten* zijn overgenomen uit de wet.

DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT DE WET MILIEUBEHEER

- afvalwater: alle water waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen (art 1.1 lid 1);
- bedrijfsafvalstoffen: afvalstoffen, niet zijnde huishoudelijke afvalstoffen of gevaarlijke afvalstoffen (art. 1.1 lid 1);;
- bedrijfsafvalwater: afvalwater, niet zijnde huishoudelijk afvalwater (art. 1.1 lid 1);
- huishoudelijk afvalwater: afvalwater afkomstig uit particuliere huishoudens (art. 1.1 lid 1);
- inwonerequivalent: biochemisch zuurstofverbruik van 54 gram per etmaal (art. 1.1 lid 1);
- inrichting: elke door de mens bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was, ondernomen bedrijvigheid die binnen een zekere begrenzing pleegt te worden verricht (art. 1.1 lid 1)

DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT DE WET VERONTREINIGING OPPERVLAKTEWATEREN

- een inwonerequivalent vertegenwoordigt het verbruik van 136 gram zuurstof per etmaal (art. 7 lid 3)
- voor het in dit artikel bepaalde wordt onder stedelijk afvalwater verstaan huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater en afvloeiend hemelwater, gebracht in een voorziening voor inzameling en transport van afvalwater, als bedoeld in artikel 10.15, eerste lid, van de Wet milieubeheer, in beheer van een gemeente (art. 15.a. lid 2);
- de vervuilingswaarde wordt uitgedrukt in vervuilingseenheden (art. 19 lid 3)
- één vervuilingseenheid vertegenwoordigt met betrekking tot (art. 19 lid 4)
 - a. het zuurstofverbruik het jaarlijks verbruik van 49,6 kilogram zuurstof;
 - b. de gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen chroom, koper, lood, nikkel, zilver en zink 1,00 kilogram;
 - c. de gewichtshoeveelheden van de groep van stoffen arseen, kwik en cadmium 0,100 kilogram;
 - d. de gewichtshoeveelheden van de stof chloride 650 kilogram;
 - e. de gewichtshoeveelheden van de stof sulfaat 650 kilogram;
 - f. de gewichtshoeveelheden van de stof fosfor 20,0 kilogram.

DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT HET LOZINGENBESLUIT WVO STEDELIJK AFVALWATER

In dit besluit wordt verstaan onder (art. 1):

- a. huishoudelijk afvalwater: afvalwater afkomstig uit particuliere huishoudens;
- b. bedrijfsafvalwater: afvalwater, niet zijnde huishoudelijk afvalwater;
- c. stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater dan wel het mengsel van huishoudelijk afvalwater en bedrijfsafvalwater dan wel het mengsel van huishoudelijk afvalwater en afvloeiend hemelwater dan wel het mengsel van huishoudelijk afvalwater, bedrijfsafvalwater en afvloeiend hemelwater;
- d. rioolwaterzuiveringsinrichting: inrichting voor het zuiveren van stedelijk afvalwater;
- k. zuiveringsslib: slib dat geheel of in hoofdzaak afkomstig is van een rioolwaterzuiveringsinrichting;
- l. i.e. (inwoner-equivalent): biochemisch zuurstofverbruik van 54 gram per etmaal.

DEFINITIES EN BEGRIPPEN UIT DE EUROPESE RICHTLIJN 91/271/EEG**(RICHTLIJN VOOR STEDELIJK AFVALWATER)**

- stedelijk afvalwater: huishoudelijk afvalwater of het mengsel van huishoudelijk afvalwater en industrieel afvalwater en /of afvloeiend hemelwater (art. 2 lid 1);
- huishoudelijk afvalwater: afvalwater van woongebieden en diensten, dat overwegend afkomstig is van de menselijke stofwisseling en van huishoudelijke werkzaamheden (art. 2 lid 2);
- industrieel afvalwater: al het afvalwater dat wordt geloosd vanaf terreinen die voor bedrijfsactiviteiten worden gebruikt en dat geen huishoudelijk afvalwater of afvloeiend hemelwater is (art. 2 lid 3);
- 1 i.e. (inwonerequivalent): de biologisch afbreekbare organische belasting met een biochemisch zuurstofverbruik gedurende vijf dagen (BZV5) van 60 g zuurstof per dag (art. 2 lid 6).

2. RWZI'S EN HET IVB-M**RWZI'S VAN CATEGORIE 27.1 OF 27.3 IVB-M**

Alle rwzi's zijn vergunningplichtig op grond van categorieën 27.1 of categorie 27.3 IVB-M en, indien van toepassing, categorie 28.4. Hieronder is de categorie-indeling nader uitgewerkt.

Rwzi's met een ontwerpcapaciteit van meer dan 120.000 IE₁₃₆'s en bovendien uitgerust met oppervlaktebeluchting, zijn ingedeeld in categorie 27.3. Het bevoegd gezag is in deze gevallen de provincie. Is de ontwerpcapaciteit groter dan 250.000 IE₁₃₆'s (in combinatie met oppervlaktebeluchting), dan hebben deze rwzi's de plicht om jaarlijks een overheidsjaarsverslag te overleggen (Besluit Milieuverslaglegging, bijlage 1 rubriek 20). Een verslagplichtig bedrijf dient jaarlijks voor één april een overheidsverslag (art 12.4, 12.8 en 12.9 Wm) uit te brengen. In het Besluit Milieuverslaglegging zijn rwzi's aangewezen op basis van grootte en aanwezigheid van oppervlaktebeluchting. De aanwezigheid van een slibverwerking speelt hierbij geen rol.

Ingevolge art 2.4 van het IVB-M is onder andere categorie 27.3 aangewezen als zijnde inrichtingen die in belangrijke mate geluidhinder kunnen veroorzaken. Op grond van art. 41 van de Wet Geluidhinder is het verplicht om voor deze categorie een 50 dB(A) zone te bepalen bij het vaststellen of herzien van bestemmingsplannen voor terreinen waar dergelijke inrichtingen gevestigd kunnen worden.

RWZI'S VAN CATEGORIE 28.4 IVB-M

Rwzi's die afvalstoffen, van buiten de inrichting verwerken, behoren naast categorie 27.1 of 27.3, tot categorie 28.4 IVB-M. Het bevoegd gezag voor deze categorie is de provincie. Van belang is daarbij de opslag- en verwerkingscapaciteit. Deze categorie, voor zover relevant voor rwzi's, is verder onderverdeeld in:

- categorie 28.4. lid a.2°. Rwzi's die een opslag hebben met een capaciteit van 1.000 m³ of meer voor buiten de inrichting afkomstig zuiveringsslib;
- categorie 28.4. lid a.6°. Rwzi's die een opslag hebben voor andere dan de onder 1° tot en met 5° lid genoemde van buiten de inrichting afkomstige afvalstoffen met een capaciteit ten aanzien daarvan van 1.000 m³ of meer. Hiermee wordt ook baggerspecie bedoeld;
- categorie 28.4. lid c.1°. Het ontwateren, microbiologisch of anderszins biologisch of chemisch omzetten (waaronder ook vergisting valt), agglomereren, deglomereren, mechanisch, fysisch of chemisch scheiden, mengen, verdichten of thermisch behandelen - anders dan verbranden - van buiten de inrichting afkomstige bedrijfsafvalstoffen met een capaciteit ten aanzien daarvan van 15.000 ton per jaar of meer;

In art 5.11 en art 5.14 van het IVB-M is bepaald dat inrichtingen van categorie 28.4 specifieke informatie moeten geven bij de vergunningaanvraag ten aanzien van de acceptatie en handling van afvalstoffen.

GELDIGHEIDSTERMIJN VAN VERGUNNINGEN

In maart 2005 is het IVB gewijzigd. Eén van de wijzigingen betrof de geldigheidstermijn van Wm-vergunningen. Voorheen was de geldigheid van Wm-vergunningen voor categorie 27 en 28 inrichtingen, genoemd in bijlage 1 van het IVB, beperkt tot tien jaar. Deze categorieën waren aangewezen op grond van art. 2.2 van het IVB-M met toepassing van art 8.17 lid 2 van de Wm. Vanaf 15 maart 2005 worden in art. 2.2 van het IVB-M categorieën van inrichtingen aangewezen die zijn genoemd in het IVB bijlage I, onder categorie 28.4, onder a tot en met d en onder g, 28.5 en 28.6. Categorie 27 inrichtingen, het betreft 310 rwzi's die geen afvalstoffen van buiten de inrichting verwerken, maken hier geen deel van uit. Deze rwzi's krijgen dus een Wm-vergunning voor onbepaalde tijd.

Wm-vergunningen van rwzi's die behoren tot cat. 28.4 hebben een beperkte termijn van ten hoogste 10 jaren. Deze termijn geldt voor de gehele inrichting en niet alleen voor dat deel waar de afvalverwerking plaats vindt.

In totaal gaat het om 53 rwzi's die behoren tot categorie 28.4 IVB-M.

De meeste Wm-vergunningen van categorie 27 rwzi's hebben op dit moment een beperkte geldigheidstermijn. Het omzetten naar een onbeperkte termijn kan als volgt worden uitgevoerd, namelijk, op grond van:

- art 8.22 van de Wm. Het bevoegd gezag heeft een actualiseringsplicht van de Wm-vergunningen. In de praktijk betekent dit dat in een Wm-vergunning, die toch veranderd of gereviseerd moet worden, de beperkte termijn geschrapt moet worden;
- art 8.23 van de Wm. Het bevoegd gezag kan de Wm-vergunning wijzigen (ambtshalve aanpassing). Het initiatief daartoe ligt bij het bevoegd gezag. In dit geval hoeft er geen nieuwe aanvraag tot revisie of verandering van de vergunning ingediend te worden;
- art 8.24 van de Wm. Het bevoegd gezag kan op aanvraag van de vergunninghouder beperkingen waaronder een vergunning is verleend, en voorschriften die daaraan zijn verbonden, wijzigen, aanvullen of intrekken, dan wel alsnog beperkingen aanbrengen of voorschriften aan een vergunning verbinden. Met andere woorden de vergunninghouder kan aan het bevoegd gezag verzoeken om de beperkte termijn van een Wm-vergunning met toepassing van art 2.2. IVB te verwijderen.

In alle drie de gevallen is afdeling 3.4 van de AWB van toepassing (uitgebreide inspraak-procedure).

3. VERGUNNINGPLICHT VOOR RWZI'S DIE MEER DAN 50 TON AFVAL PER DAG VERWERKEN

RWZI'S EN DE GPBV-RICHTLIJN

Onder de nieuwe, gemoderniseerde Wm zullen, naar verwachting, de meeste rwzi's niet meer vergunningplichtig zijn. Zij vallen dan onder een activiteiten AMvB en zullen moeten voldoen aan Algemene Regels.

De wel vergunningplichtige installaties zijn aangewezen door toepassing van art. 1 van de Europese GPBV-richtlijn (96/61/EG) en gelden voor de in bijlage 1 van deze richtlijn genoemde activiteiten. Rwzi's vallen onder categorie 5.3 van bijlage 1. Deze categorie richt zich op installaties voor de verwijdering van ongevaarlijke afvalstoffen in de zin van bijlage IIA van de Kaderrichtlijn afval (75/442/EEG) aangepast bij richtlijnen 91/650/EG en 96/350/EG. Het gaat in het bijzonder om installaties voor de biologische (D8) of fysisch-chemische behandeling (D9) van afvalstoffen, waarna de ontstane verbindingen of mengsels verwijderd worden volgens de onder D1 tot en met D12 vermelde methodes. Sommige rwzi's bewerken alleen in biologische installaties, andere passen (ook) installaties met fysisch/chemische bewerkingswijzen toe, dus de methodes D8 en D9, die genoemd zijn in de GPBV-richtlijn, zijn beiden van toepassing. Rwzi's die GPBV-plichtig zijn, moeten uiterlijk 30 oktober 2007 geëxploiteerd worden conform de eisen van de IPPC-Richtlijn.

DE UITSLUITING VAN AFVALWATER IN DE GPBV-RICHTLIJN

Op grond van artikel 2.1.b lid IV van richtlijn 75/442 gewijzigd bij de eerder genoemde richtlijnen, is *afvalwater, niet zijnde afvalstoffen in vloeibare toestand*, uitgesloten. Er wordt algemeen verondersteld dat hiermee alléén afvalwater wordt bedoeld dat via het riool wordt aangevoerd. Waterig vloeibaar afval, per tanker of tankauto aangevoerd (bijvoorbeeld nat slib van andere rwzi's maar ook huishoudelijk afvalwater en baggerspecie) maar uiteraard ook ongevaarlijk bedrijfsafval, vallen derhalve allen onder de werkingssfeer van de GPBV-richtlijn.

INTERPRETATIE VAN DE 50 TON PER DAG DREMPELWAARDE

In de GPBV wordt een drempel van 50 ton/d gebruikt (bijlage 1, cat 5.3). Dit is als volgt geformuleerd: *5.3. Installaties voor de verwijdering van ongevaarlijke afvalstoffen in de zin van bijlage II A van Richtlijn 75/442/EEG, rubrieken D8, D9, met een capaciteit van meer dan 50 ton per dag.*

Het is niet duidelijk hoe deze drempelwaarde van 50 ton per dag moet worden geïnterpreteerd. De fysieke verwerkingscapaciteit van slibverwerkingen op rwzi's is bijna altijd groter dan 50 ton per dag en is bovendien moeilijk te bepalen. De dagcapaciteit van een slibverwerking is afhankelijk van de variabelen: bedrijfsuren, drogestofgehalte, het gewenst eindresultaat van een slibontwatering en de hydraulische capaciteit van een vergisting. De fysieke verwerkingscapaciteit van de waterlijn is velen malen groter. Gesteld kan worden dat de fysieke verwerkingscapaciteit op rwzi's nagenoeg in alle gevallen groter is dan 50 ton per dag wanneer er afval per as aangevoerd, wordt verwerkt.

Wanneer een aanvoer per as geregeld is, gaat het vaak om meerdere vrachten op een dag. De drempel van 50 ton wordt daarbij al snel overschreden. Een hoeveelheid van bijvoorbeeld 100 ton per dag (dit komt overeen met drie vrachten op een dag) levert dan een drempel op van 5.200 ton per jaar.

In het IVB-M cat 28.4 wordt uitgegaan van een drempelwaarde van 15.000 ton per jaar en is daarmee veel eenduidiger.

Wanneer uitgegaan wordt van een periode van 365 dagen dan kan een drempel berekend worden van 18.250 ton per jaar. Op basis van 260 werkdagen (=52*5) is een drempel te berekenen van 13.000 ton per jaar. Beide waarden sluiten enigszins aan bij de drempelwaarde van 15.000 ton/j die opgenomen is in het IVB-M bijlage 1 categorie 28.4.

Kortom, een drempelwaarde, gebaseerd op dagbasis, is geen goed criterium om rwzi's al dan niet GPBV-plichtig te laten zijn. Drempelwaardes berekend over een langere periode zijn weliswaar arbitrair, maar doen meer recht aan de praktijk.

Jurisprudentie zal uitsluitel moeten geven over de hanteren drempelwaarde.

4. BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN

BAGGERSPECIE

Baggerspecie wordt expliciet genoemd in de Wm noch in de GPBV. In de praktijk worden sliblagunes van rwzi's driemaal per jaar gevuld en geleegd. Zowel het leegmaken als het vullen gaat gepaard met grote dagaanvoeren. Met andere woorden in een kort tijdsbestek vinden er veel logistieke bewegingen plaats. Het is de vraag of deze activiteit gecategoriseerd moet worden op basis van de maximale dagaanvoer of dat het jaargemiddelde genomen moet worden.

BESLUIT MILIEUVERSLAGLEGGING

Tegenwoordig wordt de beluchting van veel rwzi's omgebouwd van oppervlaktebeluchting naar bellenbeluchting.

Het Besluit Milieuverlaglegging verplicht categorie IVB 27.3-rwzi's tot het maken van een overheidsverslag. Deze verplichting vervalt bij een dergelijke ombouw, onafhankelijk van de grootte van de rwzi en/of aanwezigheid van een slibverwerking.

AFVALSTOFFEN DIE ALS HULPSTOF WORDEN AANGEWEND

Er zijn verscheidene rwzi's die afvalstoffen als secundaire grond/hulpstof inzetten. Het gaat bijvoorbeeld om $\text{Al}(\text{OH})_3$, AlCl_3 , drinkwaterslib en stoffen die als koolstofbron (ten behoeve van bijvoorbeeld denitrificatie of als co-vergisting) worden toegepast. In feite gaat het om de nuttige inzet van vloeibaar bedrijfsafval.

De waterschappen merken op dat bevoegd gezagen over dit onderwerp verschillend denken ten aanzien van aanwending. Een eenduidig standpunt van het bevoegd gezag over de inzet van dergelijke stoffen zou de nuttige inzet vergemakkelijken.

BIJLAGE 4

LIJST VAN DEELNEMENDE WATERSCHAPPEN

Waterschap/Organisatie	Contactpersoon enquête
Waterschap Aa en Maas	A. Proost
Waterschap Brabantse Delta	W. Wiessner
Hoogheemraadschap Delfland	K. Appeldoorn
Waterschap de Dommel	R. Moerman
Dienst Waterbeheer en Riolering/Waternet	R. Ramkisoen
Wetterskip Fryslân	S. Bouma
Waterschap Groot Salland	F. Walda
Waterschap Hunze en Aas	O. Kluiving
Waterschap Hollandse Delta	E. Both-Pols
Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier	B. Wassink
Waterschapsbedrijf Limburg	A. de Man
Waterschap Noorderzijlvest	H. Huitsing
Waterschap Regge en Dinkel	J. v Eden
Waterschap Rijn en IJssel	C. Petri
Hoogheemraadschap Rijnland	C. van Lierop
Waterschap Rivierenland	D. Roes
Waterschap Reest en Wieden	J. Vellinga
Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard	A. Sengers
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden	O. Duin
Waterschap Vallei en Eem	R. van Doorn
Waterschap Veluwe	R.van Dalen
Waterschap Velt en Vecht	E. Majoor
Waterschap Zeeuwse Eilanden	J. Nieuwlands
Waterschap Zeeuws Vlaanderen	W. Franken
Waterschap Zuiderzeeland	C.J. Groenhof-Mous

BIJLAGE 5

HISTORISCH OVERZICHT VERVUILING- EENHEID EN INWONEREQUIVALENT EN CONVERSIE

Definitie vervuilingseenheid en inwoner equivalent	Toepassing op	Achtergrond	Opmerkingen	ve (1)	ve (2)	ve (3)	ve (4)	ve (5)	ve (6)
(1) g BZV ₅ per dag/54	influent en effluent	1 inwoner loost 54 g BZV ₅ per dag	Bezinkbare onopgeloste stoffen: 19 g Niet bezinkbare onopgeloste stoffen (kolloïdale stoffen): 12 g Niet bezinkbare opgeloste stoffen (moleculair opgeloste stoffen): 23 g In een voorbezinktank wordt bijvoorbeeld 80 % van 19 g BZV verwijderd. Naar de aërietank gaat nog 20 % van 19 g BZV aan zeer fijn gesuspendeerde stoffen en 12 + 23 = 35g BZV ₅ aan kolloïdale en moleculair opgeloste stoffen. Deze benadering uit de jaren vijftig is afkomstig van de dhr K. Imhoff. Hier was echter sprake van metingen in het influent van een rwzi met een gemengd rioolstelsel van huishoudelijk en wat ambachtelijk bedrijfsafvalwater.	IE ₅₄	1	nvt	44/54	nvt	nvt
(2) (g CZV/d + 4,57 * g N _{kg} /d)/180	influent en voorgezuiverd afvalwater met BZV > 20mg/l	1 inwoner loost 136 g CZV en 10 g N _{kg} per dag	Anname CZV/BZV ₅ = 2,5; een inwoner loost 54 g BZV ₅ per dag. TZV=136 + 4,57 *10 = 180 g per inwonerdag	1	IE ₁₈₀		180/136	nvt	nvt
(3) (3,33 * g BZV ₅ /d + 4,57 * g N _{kg} /d)/180	voor bepaling restvervuiling van effluent met BZV ₅ < 20 mg/l		De T-factor is van toepassing als het effluent vergaand biologisch is gezuiverd.	nvt	nvt	IE-Eff ₁₈₀		136/180	nvt
(4) (g CZV/d + 4,57 * g N _{kg} /d)/136	influent en voorgezuiverd afvalwater met BZV ₅ > 20mg/l	1 inwoner loost 94 g CZV en 9,2 g N _{kg} per dag	Metingen onmiddellijk na de woning (dwz geen invloed van verontreinigd regenwater, bedrijfsafvalwater en mogelijke afbraak in het rioolstelsel). Een inwoner loost per dag: 44 g BZV ₅ , 94 g CZV, 9,2 g N _{kg} , 1,5 g P _{tot} (bij gebruik van P-loze wasmiddelen) en 60 g ds aan bezinksel. De TZV van dit afvalwater bedraagt: 94 + 4,57*9,2= 136 g/d per inwoner. Na bezinking bevat dit afvalwater 30 g BZV ₅ ,.. Per inwoner per jaar bevat het afvalwater ca 20 g zware metalen (Cr, Cu, Ni, Pb, Zn) en ca 0,3 g zware metalen (As, Cd, Hg)	54/44	136/180	nvt	IE ₁₃₆	nvt	nvt
(5) (3,33 * g BZV ₅ /d + 4,57 * g N _{kg} /d)/136	voor bepaling restvervuiling effluent met BZV ₅ < 20 mg/l		De T-factor is van toepassing als het effluent vergaand biologisch is gezuiverd.	nvt	nvt	180/136	nvt	IE-Eff ₁₃₆	nvt
(6) Q _{luumax} * 9,5 + (0,1 * g CZV/d + g N _{tot} /d + 4 * g P _{tot} /d)/40	influent en effluent	Zie CIW-rapport Financiering Zuiverings-beheer,(2002)	Het aantal heffingseenheden wordt uitgedrukt in kostenveroorzakingsneid (kve). De kosten van zuiveren worden bepaald door vier aspecten met ieder een bepaalde, statistisch bepaalde wegingsfactor. De vier aspecten zijn: maximaal uurdebiet, CZV, N _{tot} en P _{tot} .	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	IE-KVE ₄₀

Voor 1970

Vanaf 1970 t/m 1985

Vanaf 1986 tot heden

Toekomst

Het omrekenen van de ene ve-begrip met een eigen definitie naar een ander ve-begrip is mogelijk. De verhouding tussen de begrippen verschilt per rwzi. Waterschappen passen bij het aangeven van de belasting van een rwzi twee ve-begrippen toe, te weten ve-begrip (1) en (4). De waarde van de verhouding tussen die twee begrippen is afhankelijk van de concentraties aan BZV₅, CZV en N_{kg}. Indien van een afvalwaterstroom concentraties ten aanzien van BZV₅, CZV, N_{tot}, N_{kg} en P_{tot} alsmede de hydraulische gegevens Q_{dag} en Q_{max} per uur bekend zijn) kunnen alle ve-begrippen in elkaar worden omgerekend.